

Lespakket 2: Archeologie in de grond

(Illustratie: Naomi Woolfitt)

Lespakket in het kort

Dit lespakket is gericht op kunst uit de prehistorie. Dit tweede lespakket gaat over de kunst van het pottenbakken. Dit lespakket bestaat uit twee lessen, deze kunnen samengevoegd worden. In de lessen verwijzen we regelmatig naar bijlagen.

Doelen

De groep maakt kennis met potten uit de prehistorie en hoe deze zijn gedecoreerd.

De groep leert geschikt materiaal te verzamelen (niet te groot) waarmee ze later in klei kunnen werken.

De groep leert op verschillende manieren om decoraties toe te passen in klei.

De groep reflecteert op eigen werk.

Lesinhoud

Vooropdracht.

Les 1: De groep maakt kennis met prehistorische toegepaste kunst en verzamelt materialen.

Les 2: De groep maakt en versiert potten.

Vooropdracht

Laat de groep van alles verzamelen in de eigen omgeving. Ga op zoek naar materialen net zoals onze voorouders, in de natuur. Wat kun je gebruiken om decoraties aan te brengen in klei? Denk aan takjes, eikels, steentjes, dennenappels, kastanjes, maar ook bier dopjes, flessendoppen, etc.

Les 1: De groep maakt kennis met prehistorische toegepaste kunst en gaat op pad om materialen te verzamelen.

Korte uitleg / stappenplan	Inleiding • In de kring gaan zitten en alle gevonden materialen in het midden leggen. Je kunt hier met de groep in gesprek over gaan: Wat heb je gevonden, wat is het, wat kun je ermee etc. Kern • Uit het boekje 'Onze oude burenen' de geschiedenis van het potten bakken doornemen. Afsluiting • De opdracht voor de volgende keer uitleggen.
Tijd	20 minuten
Benodigdheden	• De gevonden materialen van de groep.

Les 2: De groep maakt en versiert potten van klei met de gevonden materialen.

Korte uitleg / stappenplan	Inleiding • Terugkoppelen naar de vorige les. • Voorbeelden van prehistorische potten laten zien en hier een gesprek over houden: Hoe het is gemaakt, welke materialen er zijn gebruikt etc. Kern • Uitleg geven over het maken van de pot. • De pot van klei maken. • De gemaakte potjes decoreren met de gevonden materialen. Afsluiting • De potjes op een plek neerzetten, waar ze veilig staan en kunnen drogen. • (indien er gebruik gemaakt wordt van afbakklei, de potjes afbakken.)
Tijd	60 minuten
Benodigdheden	• Klei • Planken • Bekertjes met water. De groep heeft zelf veel materiaal gevonden, maar het is vaak praktisch wat materiaal achter de hand te hebben. Denk aan: satéprikkers, touw, steen, dopjes, takjes, blaadjes etc.
Extra mogelijkheden	Als extra opdracht kan de groep een puzzel maken waarin van stukken een pot moet worden gemaakt.

Bijlagen

Les 1: De groep maakt kennis met prehistorische toegepaste kunst en verzamelt materialen.

Een pot van de eerste boeren

Voor de archeoloog is aardewerk een teken van leven. Waar een scherf opduikt - of liever nog: veel scherven - zijn mensen bezig geweest. Zij hebben het aardewerk gebakken, of in ieder geval gebruikt, en het ten slotte kapot laten vallen. Doordat aardewerk eigenlijk niet vergaat, blijven die scherven zelfs na duizenden jaren getuigen van menselijke aanwezigheid. Door de verschillende vormen, versieringen en bewerkingen die potten door de eeuwen heen van hun makers hebben gekregen, kunnen archeologen nu nog zien hoe oud al dat kapotte (of heel soms gave) aardewerk is.

Het gebruik van aardewerk geeft ook een belangrijk keerpunt in de geschiedenis aan: het moment waarop jagers boeren werden. Prehistorische jagers hadden geen aardewerk; al zouden ze het hebben kunnen maken, ze zouden het in hun zwervend bestaan niet hebben kunnen gebruiken. Voor boeren is dat anders: zij trekken niet rond en wonen op een vaste plaats. Zij gebruiken aardewerk om in te koken, om uit te drinken, om voedsel in te bewaren.

Het oudste aardewerk in Nederland - meer dan 7000 jaar oud - wordt gevonden in Zuid-Limburg. Deze pot is in Sittard-Geleen gevonden. Op grond van de bandvormige motieven die vaak op dit aardewerk zijn aangebracht, wordt de samenleving die dit aardewerk voortbracht, de 'Bandkeramiek'-cultuur genoemd. Het is de vroegste boerencultuur in deze streken. De potten zijn met de hand gemaakt, opgebouwd uit rolletjes klei: de nagelindrukken van de vrouwen die ze maakten, zijn na zeventig eeuwen nog te zien.

Les 2: De groep maakt en versiert potten.

(Foto's: Naomi Woolfitt)

(Foto's: Naomi Woolfitt)

Functie graving potten

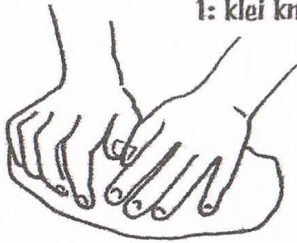
Vroeger bewerkte men de potten. Waarschijnlijk had dit vroeger geen functie, maar werd dit voornamelijk gedaan voor het vermaak of het bezig zijn.

Archeologen nu zien wel degelijk een functie in het graveren van de potten. Zij zijn er ook blij mee. Door middel van het graveren kunnen we nu de datering makkelijker bepalen.

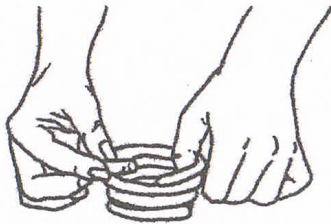
Stappenplan: Hoe maak je een pot?

Maak zelf een beker:

1: klei kneden

2: kleirolletjes op
elkaar drukken

3: de wand glad
strijken

